

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în

Educație Artistică Ștefan Neaga,

Dr. Perju Gheorghe,

"09" octombrie 2017

Curriculum modular

S.08.O.038 Dirijat coral. Lectura partițiilor VIII

Specialitatea

Dirijare corală 21540

Calificarea

Dirijor 265227

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autor:

Diaconu Valeria, GDS, master în artă, profesor la catedra de *dirijat coral*, CEEA Ștefan Neaga

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educația Artistică Ștefan Neaga

" " _____ 2017
Director, Gheorghe Perju, Dr., Om Emerit

Recenzenți:

1. **Daniță Tatiana**, profesor, GDS, Doctor în studiul Artelor, Maestru în Artă, CEEA Ștefan Neaga
2. **Constantinov Oleg**, profesor, GDI, Maestru în Artă, maestru de cor al TNOB, CEEA Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului în internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV. Administrarea disciplinei.....	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	8
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	9
VIII. Lucrările practice recomandate	10
IX. Sugestii metodologice	11
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	12
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	14
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	14

I. Preliminarii

Actualitatea factorilor sociali, economici și culturali din RM orientează întreg sistemul educațional național spre formarea unei generații capabile să se adapteze condițiilor globalizării. Concepția învățământului profesional este abordată în viziuni strategice în noile politici educaționale ale RM care sunt focusate pe modernizarea și sporirea atractivității acestui segment, dar și spre adaptarea procesului de învățământ profesional la etapa *pedagogiei competențelor* și aplicarea unei *didactici funcționale*. În acest context formarea la elevi a unui sistem de competențe profesionale care să precizeze și să asigure gradul de autonomie a acestora în situații reale de exercitare a specialității alese devine obiectivul esențial al reformelor promovate în învățământul profesional tehnic.

Statutul curriculumului. Învățământul profesional tehnic (domeniul artistic) este orientat spre pregătirea cadrelor calificate în colectivele muzical-artistice din țară, totodată pregătind nivelul profesional al elevilor pentru continuarea studiilor universitare. Prezentul Curriculum este elaborat pentru specialitatea *Dirijare corală* și reprezintă instrumentul didactic și documentul normativ principal ce descrie condițiile învățării și performanțele necesare de atins, exprimate în *competențe profesionale*, conținuturi și activități de învățare și evaluare. El este elaborat ca o continuitate firească a curriculumului pentru școlile de arte și asigură formarea și dezvoltarea competențelor necesare pentru continuarea studiilor superioare și pregătirea elevilor pentru activitatea profesionistă independentă în calitate de *dirijor de cor*.

Acest curriculum are drept obiectiv crearea condițiilor favorabile elevului de a asimila materialul teoretic-aplicativ stabilit de standardele de conținut conform principiului accesibilității, într-un ritm adecvat. Documentul respectiv tinde spre idealul educațional muzical profesionist modern, având drept repere principiile didactice de bază ale pedagogiei moderne și ale învățământului activ, ce se referă la demersul triadei *predare-învățare-evaluare*. Aceste activități sunt conturate într-o diversitate formativă și asigură curiozitatea și dorința elevului pentru dezvoltarea sa în calitate de *dirijor de cor* și *interpret de muzică corală academică*, specialități care sunt axate primordial pe aptitudinile și competențele tehnice-interpretative.

Funcțiile curriculumului:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;
- componenta de bază pentru elaborarea strategiei de evaluare și certificare;
- componenta fundamentală pentru elaborarea manualelor tipărite, electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului:

- Profesorii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- Autorii de manuale și ghiduri metodologice;
- Elevii care își fac studiile la specialitatea *Dirijare corală*;
- Membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

De asemenea beneficiarii acestui curriculum vor fi cadrele didactice din domeniul artei corale, pentru care respectivul document va servi drept orientare în proiectarea didactică și reper în desfășurarea unui demers didactic creativ. De asemenea autorii de manuale, creștomății, lucrări metodice vor dezvolta temele curriculumului după criterii logice, asigurând transferul competențelor și conținuturilor în mijloace care să conțină situații reale de manifestare a aptitudinilor interpretative ale artei corale, precum și elemente de sprijin elevilor în obținerea deprinderilor de a învăța activ și independent; membrii comisiilor pentru evaluarea examenelor de calificare, precum și de acreditare.

Deși este un document normativ, *Curriculumul* la specialitatea *Dirijare corală* va oferi cadrelor didactice libertate și flexibilitate în privința selectării resurselor informaționale și metodice de studiu, a repertoriului, precum și integrarea modulelor de conținuturi și proiectării individuale a activităților educaționale.

Aceste caracteristici vor contribui la realizarea unui învățământ muzical profesional de calitate, centrat pe formarea și dezvoltarea individuală a elevului.

Pre-condiții. Pentru parcurgerea acestui modul de formare profesională este obligatorie parcurgerea tuturor conținuturilor unităților de curs anterioare.

II. Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Fiecare unitate de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor” reprezintă un modul semestrial din cele 8 module de specialitate. Fiind preconceptuate în Planul de învățământ ca și unități de curs de specialitate (S), obligatorii (O), fiecare reprezintă una din „**pietrele de temelie**” în formarea competențelor profesionale specifice pentru specialitatea *Dirijare corală*. Unitatea de curs „Dirijat coral. Lectura partițiilor VIII” este un finală și are drept scop:

- consolidarea și finalizarea cunoștințelor, aptitudinilor și abilităților dezvoltate;
- obținerea noilor competențe sau unități de competențe;
- evaluarea competențelor de specialitate finalizate cu examenul de absolvire;

Susținerea și interpretarea multidimensională a creațiilor la **examenul de absolvire/calificare cu corul** va constitui elementul cel mai important al conținuturilor din acest semestru. Acest curs de asemenea, este completat cu dezvoltarea competențelor din domeniul **Aranjamentului coral**. Modulul dat este completat cu teme care dezvoltă la elev abilități de transcripție a fragmentului muzical pentru orice formație corală, abilitate care se va dobândi abia la anul IV.

Deoarece fiecare elev prezintă o structură psiho-somatică artistică *unicat*, unitatea de curs se desfășoară individual asistat de maestrul de concert, având la bază un studiu sistematic fundamentat pe exerciții-acțiuni intersenzoriale la care se va adăuga elementul vizual, auditiv și motoric în diferitele lor aspecte.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Aplicarea procedeelelor fundamentale și specifice studiate în practica dirijorală.
- CS2. Utilizarea practică a limbajului gestic dirijoral specific studiat în modulul dat.
- CS3. Practicarea cunoștințele de specialitate primite anterior: scheme, măsuri, limbaj gestic, informații utile despre compozitori, dirijori.

CS4. Exteriorizarea trăirilor afective în momentul interpretării demersului muzical.

CS5. Îmbinarea elementelor specifice de dirijat cu starea psihomotrică controlată.

CS6. Transcripția muzicii vocale pentru diverse formațiuni corale.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
VIII	90	...	60	30	examen	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Creațiile de formă amplă		
UC 1. Studiarea unei creații de formă amplă: scenă din operă, operetă, musical; fragment din missae, requiem, cantată, oratoriu.	1.1 Crearea unui plan de lucru cu creația de formă amplă; 1.2 Caracteristica teoretică a măsurilor și schemelor întâlnite în creația de formă amplă; 1.3 Practicarea măsurilor alternative într-o creație de formă amplă; 1.4 Stabilirea unui plan dinamic, agogic și respectarea lui în creația studiată; 1.5 Lucrul în ansamblu cu <i>cor, grup de soliști și orchestră</i> ; 1.6 Cunoașterea conținutului istoric a fragmentului dirijat: condițiile creării, subiectul, autorii, perioada în care a fost scrisă lucrarea; 1.7 Trăirea afectivă în momentul dirijării.	A1. Utilizarea măsurilor alternative în demersul muzical; A2. Caracterizarea și argumentarea sarcinilor tehnice ilustrate în partitură; A3. Selectarea fragmentele dificile și prelucrarea lor tehnică; A4. Stăpânirea mai multor grupuri de interpreți în momentul dirijării; A5. Ilustrarea verbală a dramaturgiei demersului muzical prin interiorizarea stărilor afective; A6. Dirijarea/interpretarea creației de formă amplă ca un fragment integru și desăvârșit. A7. Transferarea imaginii artistice din creație în procesul de interpretare a demersului muzical; A8. Stăpânirea și dozarea stării afective în funcție de necesitate;
2. Mijloacele tehnice avansate de exprimare dirijorală-repetare.		
UC 2. Stabilirea și exersarea elementelor limbajului gestic dirijoral specific cu grad sporit de dificultate.	2.1 Prelucrarea pozițiilor de dirijare și coordonarea tactării pe diverse planuri și scheme dirijorale; 2.2 Auftactul/ avântul și exersarea lui în avansare în funcție de tempou și caracter; 2.3 Descifrarea și orientarea în studiul polifonic;	A9. Selectarea avântului în funcție de caracterul și tempoul frazei muzicale. A10. Ilustrarea elementelor ce anticipează schimbarea agogică din demersul muzical. A11. Demonstrarea prin tactare a elementelor de exprimare dirijorală studiate anterior.

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
	<p>2.4 Tactarea metro-ritmică a măsurilor studiate anterior în tempo-uri <i>rare, moderate, repezi</i>; tactare întreruptă, prin dublări, triplări sau recul.</p> <p>2.5 Încheieri în funcție de terminația cuvintelor, locul încheierilor (interiorul lucrării, final de secțiune sau de lucrare) pe vocale, consoane în tempouri lente, moderate, rapide;</p>	<p>A12. Ajustarea schemelor de dirijat la tempourile rare, moderate și repezi cu un grad sporit de dificultate;</p> <p>A13. Demonstrarea practică de dirijare a măsurilor alternative: trecerea cu ușurință de la o măsură la alta.</p>
3. Creațiile dirijate la examenul de absolvire cu corul		
UC 3. Pregătirea și realizarea unui repertoriu pentru examenul de absolvire dirijat cu corul de studiu.	<p>3.1 Alegerea și pregătirea unui program individual pentru examenul de absolvire;</p> <p>3.2 Dirijarea programului ales;</p> <p>3.3 Stabilirea unui program de lucru cu corul/pe partiții cu creațiile programului de absolvire;</p> <p>3.4 Respectarea cerințelor stilistice oglindite în creația corală;</p>	<p>A14. Prezentarea/dirijarea creațiilor din programul de absolvire;</p> <p>A15. Analizarea momentelor dificile și aflarea soluțiilor pentru înlăturarea lor;</p> <p>A16. Demonstrarea practică a cerințelor față de fiecare partiție;</p> <p>A17. Formularea verbală a propriului concept despre interpretarea cu succes a creației corale.</p>
4. Studiarea partiturilor la pian		
UC 4. Stabilește și practică componentele de studiu al partituri corale la pian.	<p>4.1 Analiza muzical-teoretică a partiturii.</p> <p>4.2 Studiarea partiturii la pian.</p> <p>4.3 Interpretarea partiturii la pian conform etapelor de descifrare a creației corale;</p> <p>4.4 Determinarea momentelor dificile și exersarea lor.</p>	<p>A18. Analiza orală a partiturii corale;</p> <p>A19. Determinarea formei creației;</p> <p>A20. Interpretarea la pian a creației integral;</p> <p>A21. Determinarea fragmentelor dificile din partitură;</p> <p>A22. Prelucrarea fragmentelor dificile.</p>
5. Studiul vocal al partiturilor corale		
UC 5. Interpretarea vocală a partiturii.	<p>5.1 Solfegierea partițiilor.</p> <p>5.2 Analizarea teoretică a liniei melodice;</p> <p>5.3 Interpretarea partițiilor din creația cu acompaniament;</p> <p>5.4 Interpretarea partițiilor din creația <i>a cappella</i>.</p>	<p>A23. Solfegierea partițiilor corale pe rând;</p> <p>A24. Analizarea liniei melodice a fiecărei partiții;</p> <p>A25. Prelucrarea repetată a fragmentelor dificile;</p> <p>A26. Descifrarea textului literar;</p> <p>A27. Analizarea dramaturgiei creațiilor;</p> <p>A28. Interpretarea partițiilor corale cu text;</p> <p>A29. Utilizarea respirației la locul potrivit;</p> <p>A30. Interpretarea vocală a partițiilor integral;</p>

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
6. Aranjamentul coral		
UC 6. Transcripția unei lucrări vocale cu acompaniament instrumental pentru diferite formații corale a <i>cappella</i> .	5.1 Transcripția directă a vocilor din acompaniament în partitura corală. 5.2 Transcripția prin schimbarea facturii: figurațiilor armonice, melodice, mixte. 5.3 Prelucrarea creațiilor populare. 5.4 Prelucrarea de tip omofonic, armonizarea. 5.5 Prelucrarea prin modalități simple de polifonizare: imitație, canon, contrapunct.	A31. Efectuarea transcripției pentru cor mixt pe patru voci cu dublarea vocii din linia melodică; A32. Repartizarea corectă a textului în noua transcripție corală; A33. Transcripția cu/fără păstrării desenului ritmic din acompaniament; A34. Potrivirea liniei melodice din transcripție fără a intersecta alte voci; A35. Utilizarea facturii armonice, melodice sau mixte în transcripția corală; A36. Păstrarea desenului ritmic și vocii superioare a corului în transcripția dată. A37. Prelucrarea cântecelor populare prin modalități simple de polifonizare.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	<i>Creațiile de formă amplă</i>	20	----	10	10
2.	<i>Mijloacele tehnice fundamentale de exprimare dirijorală</i>	10	----	10	5
3.	<i>Creațiile dirijate la examen de absolvire cu corul</i>	30	----	20	5
4.	<i>Studierea partiturii la pian</i>	10	----	5	3
5.	<i>Studiul vocal al partiturii corale</i>	10	----	5	2
6.	<i>Aranjamentul coral</i>	10	----	10	5
	Total	90	-	60	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Creațiile de formă amplă			
Dirijarea creației de formă amplă: fragment din <i>operă, operetă, cantată, oratoriu, missae, requiem.</i>	<p>1.1 Analizează dramaturgia creației de formă amplă: epoca, genul, forma, planul dinamic, planul tonal, agogic;</p> <p>1.2 Depistează dificultățile și stabilește modalitatea de depășire a lor;</p> <p>1.3 Descifrează melodia, textul literar, cunoaște toate partițiile corale;</p> <p>1.4 Se aprofundează cu descifrarea în partitura orchestrală;</p>	<p>1.1 Demonstrarea programului descifrat: tactarea schemelor, sarcinile brațelor, cunoașterea textului (traducerea textului străin);</p> <p>1.2 Demonstrează cunoașterea profundă a creației (dramaturgie, caracteristica personajelor implicate);</p> <p>1.3 Dirijarea conștientă și matură a fragmentului selectat, cu exteriorizarea anumitor stări interioare;</p>	Săptămâna 2,3,4,5
2. Mijloace tehnice fundamentale de exprimare dirijorală			
	<p>1.4 Sintetizează cunoștințele dobândite anterior: măsurile mixte, alternative, <i>alla breve</i>;</p> <p>1.5 Exersează schemele din creațiile din program;</p> <p>1.6 Prelucează pozițiile de dirijat în funcție de componenta corală, dinamică, tempo, sarcină artistică;</p>	<p>2.1 Tactarea/dirijarea creațiilor din program;</p> <p>2.2 Supravegherea în timpul exersării;</p>	Săptămâna 2,3,4,5
3. Programul examenului de absolvire			
Selectarea și studierea creațiilor programul de absolvire	<p>3.1 Studiază creațiile din programul de la examenul de absolvire;</p> <p>3.2 Selectează momentele dificile și le prelucrează;</p> <p>3.3 Dirijează expresiv creațiile din program în tempou, dinamică, cu transmiterea mesajului artistic.</p>	3.1 Prezentarea programului studiat;	Săptămâna 11-15
4. Studiul partituri			

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
Exersarea partiturilor corale la pian și interpretarea lor vocală.	4.1 Exersarea la pian a partiturilor din program; 4.2 Interpretarea vocală a vocilor din toate partiturile din program; 4.3 Vizionarea/audierea creațiilor din program; 4.4 Analiza creației <i>a cappella</i> în format electronic și pe suport de hârtie;	4.1 Demonstrarea nivelului de însușire la pian a repertoriului propus; 4.2 Interpretează vocal fiecare partiție corală din program; 4.3 Analizează interpretările audiate/vizionate;	Săptămâna 6-10
5. Aranjamentul coral			
Transcripția unei lucrări vocale cu acompaniament instrumental pentru diferite formații corale <i>a cappella</i> .	5.1 Transcripția directă a liniei melodice (vocilor) din acompaniament în partitura corală.	5.1 Selectarea creației pentru transcripție; 5.2 Prezentarea fragmentelor la etapele transcripției; 5.3 Prezentarea materialului Integral;	Săptămânal

VIII. Lucrările practice recomandate

Unități de învățare	Lucrări practice
1. Măsurile cunoscute anterior: 2/4; 3/4; 4/4; 5/4; 6/8; 7/4; 9/8; 2/8; 2/2;	<ul style="list-style-type: none"> Gimnastică pretactală; Exerciții de eliberare a poignet-ului; Exerciții de îmbinare a modalităților de articulare: <i>non legato, tenuto, legato, marcato, staccato</i>; Exerciții de prelucrare a procedeelor de adresare în toate variantele posibile ; Exersarea schemelor studiate anterior de 2 timpi, 3 timpi, 4 timpi; Dirijarea a 2-3 creații corale în tempou, caracter diferit și măsuri variate care aparțin diferitor stiluri și epoci muzicale; Dirijarea creațiilor corale din program cu aplicarea procedee tehnice și artistice;
2. Programul examenului de absolvire/calificare;	<ul style="list-style-type: none"> Selectează 2 creații diferite ca stil, caracter, mesaj artistic; Descifrează și exersează studiul acestor partituri corale; Prelucrează creațiile pentru descifrarea cu corul/partiții;
3. Studiul partiturilor;	<ul style="list-style-type: none"> Adnotarea orală succintă <i>a prima vista</i> a 3-4 partituri; Interpretarea la pian a 1-2 creații <i>a cappella</i>; Interpretarea la pian a 1-2 partituri corale cu acompaniament; Intonarea vocilor din toate partiturile din program; Relatarea datelor despre autorii creațiilor studiate;
4. Transcripția unei lucrări corale din o creație cu acompaniament și voce.	<ul style="list-style-type: none"> Transcripția liniei melodice cu acompaniament pentru cor mixt pe patru voci. Transcripția directă a vocilor din acompaniament în partitura corală.

	• Prezentarea a trei tipuri de prelucrări a cântecelor populare. • Utilizarea diverselor procedee de aranjament coral cu modificarea facturii.

IX. Sugestii metodologice

Procesul de predare-învățare a disciplinei *Dirijat coral, Lectura partițiilor VIII* se produce în baza unei abordări strategice. Prin definire, conceptul de strategie didactică este privit ca mod integrativ de abordare și acțiune a tuturor resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice de utilizare a acestora în procesul formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei. Totodată specificăm că ansamblul de procedee utilizate în demersul lecției poate avea un caracter improvizat.

Disciplina *Dirijat coral, Lectura partițiilor VIII* are preponderent un caracter aplicativ-practic și presupune accentuarea dimensiunii acționare atât în formarea profesională, cât și a personalității elevului. Curriculumul la această disciplină este centrat pe elev și adoptă o abordare practică de „învățare prin acțiune”, introduce o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea nemijlocită activă a elevului în procesul educațional și asumarea responsabilității pentru propria formare.

În proiectarea didactică și în realizarea procesului de predare-învățare-evaluare profesorul se va ghida de prezentul Curriculum la toate compartimentele. Totodată, va avea libertate în selectarea și structurarea unităților de învățare, alegerea repertoriului de studiu, precum și la activitățile de învățare cu utilizarea individualizată a metodologiei de studiu pentru fiecare elev – cu obligația de a forma la elevi descriptorii de competențe specifice prevăzute de Curriculum pentru fiecare semestru. Specificul organizării învățământului muzical de specialitate în cadrul învățământului profesional tehnic **elevul și profesorul – asistați de maestrul de concert**.

În derularea lecției cadrul didactic va fi preocupat de stabilirea și respectarea coerenței pe orizontală între descriptorii de competență, conținuturi, activități de învățare, resurse, evaluare. De asemenea, profesorul va utiliza ca evenimente instructionale fie **etapele cadrului tradițional**, fie cele ale **cadrului ERRE – Evocare, Realizarea sensului, Reflecție, Extindere** sau **cadrul simplificat: Familiarizare, Structurare, Aplicare**. Competențele specifice manifestate de elevi odată cu finalizarea cursului de *Dirijat coral, Lectura partițiilor* se vor forma prin parcurgerea unor pași intermediari, reprezentați de anumite obiective derivate, numite obiective operaționale. Acestea vor arăta cu precizie și claritate *ce va ști, ce va putea să facă și ce atitudine* va avea elevul la sfârșitul fiecărei lecții, demonstrând un comportament observabil și direct măsurabil.

Centrarea pe elev ca subiect al activității instructiv-educative în cadrul disciplinei *Dirijat coral, Lectura partițiilor VIII* și orientarea acesteia spre formarea competențelor profesionale specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile și vizează următoarele aspecte:

- orientarea metodelor centrate pe elev, strategiilor, tehnologiilor pe stimularea capacităților cognitive și operatorii ale elevilor, pe dezvoltarea potențialului intelectual și interpretativ al acestora, pe motivarea elevului de a deveni coparticipant la propria formare;
- utilizarea metodelor care favorizează relația nemijlocită a elevului cu muzica: vizionarea concertelor, asistarea la repetiții, audiții a imprimărilor ș.a.

- evidențierea caracterului formativ al *strategiilor, tehnologiilor, metodelor* utilizate pentru o cultivare mai eficientă a potențialului intelectual al elevului în aplicarea cunoștințelor dobândite și în căutarea soluțiilor adecvate în situații reale;
- combinarea activităților bazate pe *efortul individual al elevului* (documentarea literaturii de specialitate, observația și analiza proprie oral și scris, exercițiul personal) cu activitățile în echipă cu profesorul de specialitate (discuții, asalt de idei, compararea, povestirea, demonstrarea, explicarea, exercițiul ș.a.)
- abordarea metodelor de notație muzicală prin intermediul programelor TIC (Finale, Sibelius), precum și utilizarea tehnologiilor informaționale în diverse scopuri. Educația orientată către experiență este esențială pentru promovarea spiritului și abilităților profesionale în practica de specialitate. Lecția de *Dirijat coral* trebuie să fie un mediu perfect de transfer și consolidare a competențelor dezvoltate în cadrul disciplinelor de profil ale elevilor: solfegiu, teoria muzicii, armonia, teoria corului, literatura muzicală, clasa corală, pian, canto, practica de specialitate.

Curriculumul la *Dirijat coral, Lectura partițiilor VIII* recomandă de a dezvolta la elevi competențe – un sistem integrat de cunoștințe, abilități practice, atitudini – având ca mijloc de realizare repertoriul coral universal și național adecvat și de valoare care să asigure o învățare practică eficientă. Demersul cursului va reflecta importanța elevului ca subiect central, accentul instruirii va fi transferat de la „ce și cât” să învețe la „în ce scop” și „cu ce rezultate”. Acest fapt va conduce la o evaluare calitativă cu demonstrarea cunoștințelor, capacităților și atitudinilor dobândite ce indică: esențialitate, profunzime, funcționalitate, durabilitate, valoare, diversificare și aprofundare treptată.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea propriu-zisă reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se finalizează prin *evaluare*, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor urmărite. Ea va fi axată pe următoarele principii/ funcții:

- evaluarea reprezintă indicatorul esențial de validare și valorificare a calității competențelor profesionale formate;
- evaluarea este un proces continuu și are scopul de a demonstra și stimula succesul elevului; *ea nu are funcția de a pedepsi*;
- evaluarea se realizează prin metode variate și explică criteriile de performanțe ale elevului;
- evaluarea educă la elevi capacitatea de autoevaluare și ameliorare a propriilor performanțe profesionale.

Tipuri de evaluare. Caracterul individualizat al demersului didactic la disciplina *Dirijat coral, Lectura partițiilor VIII* permite realizarea unei comunicări constante între elev și profesor în care gradul de implicare a ambilor actori este deopotrivă important. Elevul beneficiază de feedback constant și relevant la acțiunile sale pe tot parcursul lecției. Dintre aspectele **evaluării continue** (permanente, formative) menționăm: realizarea temelor de casă, gradul de implicare în

discuțiile cu profesorul, luarea și argumentarea anumitor decizii în ce privește tratarea creațiilor studiate, receptivitatea la actul creativ permanent din cadrul lecției, corectitudinea executării anumitor aspecte tehnice de dirijat, acuratețea intonației în timpul lecției, implicarea în alte probe curente de evaluare.

Autoevaluarea este o formă importantă de evaluare formativă a competențelor profesionale în condițiile pregătirii *dirijorului* pentru o activitate profesională independentă. Elevul-dirijor trebuie să fie capabil de a-și aprecia calitatea activității sale, succesele și, mai important, impedimentele din calea succesului. *Metacogniția* devine în contextul evaluării un element-factor de importanță majoră în dezvoltarea personalității tânărului dirijor și pregătirea lui pentru o activitate de creație reală.

Coevaluarea formativă asigură transparența întregului proces de evaluare, fiind explicată de compararea autoevaluării elevului și evaluarea profesorului.

Evaluarea dirijată de profesor derivă din metodele tradiționale de evaluare, însă aplicată în cadrul examenelor (**evaluărilor sumative**), ea se va referi la formulări de întrebări și sarcini specifice în contextul creațiilor corale prezentate. Elevul trebuie să cunoască nivelurile de performanță solicitate, precum și criteriile de apreciere a lor.

Evaluarea adnotării. Adnotarea/ analiza creației corale este o probă scrisă de către elev, centrată pe cercetarea și analiza detaliată a creației corale după un plan bine definit¹. Prin acest exercițiu se evaluează competența studiului personal al elevului dirijor, ca o activitate incipientă de studiu a partiturii corale sub diverse aspecte.

Repere ale criteriilor de apreciere sunt:

- *respectarea;*
- *coerența și logica expunerii;*
- *relevanța exemplelor și a argumentelor;*
- alte criterii.

Indicatori specifici generali de evaluare formativă în cadrul lecției:

- *respectarea corectitudinii textului muzical;*
- *frazarea;*
- *tehnica dirijorală corespunzătoare;*
- *intonația vocală;*
- *acuratețea și originalitatea tratării;*
- *implicarea în discuții și argumentarea deciziilor luate;*
- *altele.*

Conținutul programului pentru evaluare semestrială:

Nr. ctr.	Conținutul		Termenii
1.	Formă amplă	✓ dirijează un fragment din <i>missae, requiem, cantată, oratoriu, operă, operetă</i> la memorie, expresiv, în caracter;	Martie

¹ Arta și educația artistică, nr.2(24), 2014. p. 55-57.

		✓ interpretează partițiile vocale din fragmentul ales; ✓ susține colocviu oral;	
2.	Programul examenului de absolvire/calificare	✓ Dirijarea cu colectivul de studii a 2 creații diferite ca gen, caracter, stil și mesaj artistic;	Iunie
3.	Aranjamentul coral	✓ Prezentarea unei transcripții pentru cor mixt pe patru voci	Mai

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

- ✓ Auditoriu spațios, luminos, echipat cu pian, scaune, birou.
- ✓ Postament de dirijat;
- ✓ Practicabile pentru cor;
- ✓ Material didactic-partituri corale.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Botez, D.D. <i>Tratat de cânt și dirijat coral</i> , Vol. I, II București: Editura muzicală, 1982.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	2
2.	Drăgan, A., Drăgan, O.V. <i>Curs de dirijat coral</i> , București: Editura fundației România de mâine, 2007, 192 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	1
3.	Gagim, I. <i>Dicționar de muzică</i> , Chișinău: Ed. Știința, 2008, 210p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	5
4.	Gîscă, N., <i>Arta dirijorală</i> , Chișinău: Editura Hiperion, 1992, 251 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	1
5.	Herman, V., <i>Originile și dezvoltarea formelor muzicale</i> , București: Editura Muzicală, 1982, 147 p	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	1
6.	Zlata Tcaci, <i>Aranjament coral</i> , Chișinău, Lumina, 1990	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	20